

כניסת השבת - 16.10
יציאת השבת - 17.20
רבנו תם (72 דקות זמניות) 17.43
(אופק חדרה)
שיעור ביחס שישי 15.20 - יישובי
שיעור בשבת 14.30 - 'בית יסף'

שנה שישיית - גיליון 222
פרשת וירא תש"פ

מתוק מדבש

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י הרב ברוך בוקרה שליט"א

פסתי הכנסת 'פית יוסף' ו'יוסף' בשעת אולפן
יחנן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

במלאת 12 חודשים לפטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

גיטה בוקרה ז"ל

בת מנוחה ז"ל
נקיים אי"ה אזכרה
ביום חמישי כ"ג מרחשון תש"פ (21.11.19)
בשעה 15:00 נקיים סדר לימוד על קברה
בבית העלמין החדש בחדרה
ובשעה 16:00 נקיים בבית הכנסת 'בית יוסף' הגדוד העברי, גבעת אולגה
תפילת מנחה, דרשות רבניים, ערבית וסעודת אזכרה
מקדי זכרה מזמנים!

המשפחה

נענה תחילה' ואחד המקורות לכך הוא מכאן שהתורה הסמיכה את תפילת אברהם על אבימלך ואמהותיו וילדו ומיד נאמר 'וה' פקד את שרה'. ולכן מדגישה התורה 'כי עצור עצר ה' בעד כל רחם לבית אבימלך' ואל תחשוב שזה היה כעונש לאבימלך אלא 'על דבר שרה אשת אברהם' על מנת שתיפקד. וזה כיוון שהמתפלל על חברו נענה תחילה. **מתוק מדבש!**

חידושי אורח חיים נפלא (חייבים לקרוא בציון - ת'פנ'...)

אחרי בלותי הייתה לי עדנה ואדוני זקן (יח', יב')

מובא בגמרא (תענית ה', ב'): רב נחמן ורב יצחק היו יושבים בסעודה, אמר לו רב נחמן לרב יצחק 'אמור דברי תורה' אמר לו כך אמר רבי יוחנן 'אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לוושט ויבוא לידי סכנה (ולכן לא אומר לך כעת דברי תורה). כאשר סיימו את הסעודה החל לומר רב יצחק דברי תורה: כך אמר רבי יוחנן 'יעקב אבינו לא מת'. אמר לו רב נחמן 'והרי ספדו אותו, חנטו וקברו אותו?' אמר לו 'מקרא (פסוק מפורש) אני דורש שנאמר (ירמיה ל', י') 'ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שביים' מקיש הוא לזרעו, דהיינו הפסוק אומר שהקב"ה יושיע את יעקב עצמו ואת זרעו. וכיצד? הרי הוא נפטר? אלא לומר לך 'מה זרעו בחיים אף הוא בחיים' ומכאן שיעקב לא מת. (ע"כ)

יש לשאול: רב נחמן ביקש שרבי יצחק יאמר לו חידוש שהוא לא יודע אותו. כיצד אם כן ידע רב יצחק שרב נחמן לא מכיר את החידוש הזה שיעקב אבינו לא מת? (והוא אכן לא ידע והראיה שהוא שאל אותו 'והרי ספדו אותו, חנטו וקברו אותו')

ושמעתי הסבר נפלא מהרב מיכאל לסרי שליט"א (אשמח לקבל מקור): כאשר ביקש רב נחמן מרב יצחק לומר דברי תורה, הבין רב יצחק שרב נחמן לא סובר ש'אין מסיחין בשעת הסעודה' (שהרי אם היה סובר כך לא היה מבקש ממנו לדבר בשעת הסעודה) ומכאן היה ברור לו שהוא לא יודע שיעקב אבינו לא מת.

ומדוע זה היה ברור לו? ומה הקשר בין הדברים?

הקדמה: אדם שלא משקר לא ימות (כך אמר הרב - אשמח לקבל מקור). ולכאורה יעקב שיקר כשאמר לאביו (כז', יט') 'אנוכי עשו בכורך'. אבל דרשו חז"ל (רש"י) שיעקב רק שינה ואמר 'אנוכי, עשו בכורך' כלומר 'אני זה יעקב ועשו הוא בכורך' אבל יש לשאול האם מותר לשנות? האם לשנות זה לא נקרא לשקר?

ודבר זה תלוי בהבנת פסוק מפרשתנו:

'ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי הייתה לי עדנה ואדוני זקן'. ומה אומר הקב"ה לאברהם? 'למה זה צחקה שרה לאמר האף אומנם אלד ואני זקנת'. ויש לשאול:

חידה לפרשה: מ' התינוק הראשון בצולף ישן בצריסה?

התשובה: יצחק אבינו. וכפי שמובא במדרש רבה (נג', י) 'אמר רבי לוי: 'לא נדנדה עריסה תחילה אלא בבית אברהם אבינו (ליצחק בנו). ומוסיף בגיליון 'קב ונקי': 'ואילו כל הנולדים לפניו מימות עולם נולדו וגדלו בזמן קצר עד שלא הוצרכו להינשא על כפי אמם ולהינתן בעריסה'

הוא עומד עליהם תחת הפ' ויאכלו (יח', ח')

רש"י: ויאכלו - נראה כמו שאכלו. מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג. מובא בגמרא (ב"מ פ"ג, ב') 'לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שהרי משה עלה למרום ולא אכל לחם ומלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם' (נראה כמי שאכלו ושתו).

ויש לשאול: מה הראיה ממשה שעלה למרום? והלא על משה נאמר שהיה 'איש הא-לוקים' 'מחציו ומטה איש ומחציו ומעלה א-לוקים'. והוא יכול היה להחזיק מעמד 40 יום. אבל מה זה מוכיח לעניין 'לא לשנות מהמנהג'? מתרץ נפלא ה'דברי יחזקאל' זיע"א: אכן משה היה 'איש א-לוקים' וגם כאשר היה בעולם הזה לא הוצרך לאכילה. רק השאלה היא מדוע הוא כן אכל **בעולם הזה?** והתשובה היא כדי לא לשנות מן המנהג.

ונמצא אם כן, שהראיה לא לשנות מן המנהג היא הן ממשה שלא אכל בעולם הזה וגם ממלאכי השרת שאכלו אצל אברהם. וזאת למרות שגם משה וגם המלאכים לא היו זקוקים לאכילה כלל. **מתוק מדבש!**

ובציון 'נראו' מילתא דבדחיותא

טיפס אחרי ישן באכסניה וביקש מקידי הקבלה שיציר אותו בשעה מוקדמת היות והוא צריך להספיק לרכבת.
בחדר שבו שהה ישן עם קצין בכיר בצבא.
בבוקר הציר אותו הפקיד מוקדם ומתוק הלחץ להספיק לרכבת הוא אפס בטעות את הכדי הקצין הבכיר.
בדרך הוא הופתע מהכבוד שכולט רוחשים לו, בתחנת הרכבת השומרים נתנו לו יחס אישי, נשאו את מזוודתו והובילו אותו אחר כבוד לקרון מפואר. והוא תמה.
באותו קרון הייתה מראה, לפתע הוא ראה את צמח לבוש במכדי הקצין ואמר: 'איה טיפס פקיד הקבלה, במקום להציר אותי הוא הציר את הקצין'...

כי עצור עצר ה' בעד כל רחם לבית אבימלך על דבר שרה אשת אברהם (כ', יח')

נראה לכאורה כי המילים 'על דבר שרה אשת אברהם' מיותרות. כי הרי כל הפרק דיבר ותיאר את חטא אבימלך שלקח את שרה. וברור לנו כי הוא נענש על חטא זה? מתרץ נפלא ה'בינה לעיתים' זיע"א: הגמרא לומדת (ב"ק צב', א') כי 'המתפלל על חברו והוא צריך לאותו הדבר הוא

ואל הבקר רץ אברהם (יח', ז')

מפסוק זה נלמד על מעלת נפשו העצומה של אברהם אבינו. ונסביר: דוד המלך אומר (תהילים קיט', לב') 'דרך מצוותיך ארוץ כי תרחיב ליבי'.

ויש לשאול: מדוע הוא מתפאר בכך שהוא רץ לקיים את מצוות ה' ? והלא די בכך שהוא מקיים גם בלי לרוץ ?

מסביר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו 'קול יהודה': אדם מגיע לרופא עקב כאבי ראש. שואל אותו הרופא 'יש לך תיאבון לאכול?' ולכאורה, מדוע הוא לא שואל 'האם אתה אוכל?' התשובה היא, כי התיאבון הוא שמעיד על בריאות הגוף ולא האכילה עצמה.

וכך גם בבריאות הנפש של האדם. כאשר יהודי רץ למצווה הוא משקף את אהבתו למצוות. כי הרי לעולם לא נראה אדם שרץ בכמיהה לשלם מיסים. נכון משלמים כי צריך לשלם, אבל לכדי ריצה לא מגיעים.

ולכן מדגיש דוד המלך 'דרך מצוותיך ארוץ' וזה מעיד על אהבתי אליך ה' כי תרחיב ליבי' כי ליבי מתרחב וגואה לקראת ביצוע דבר ה'.

וממילא, כאשר נאמר 'ואל הבקר רץ אברהם' לקיום מצוות הכנסת האורחים, הרי שזה כשלעצמו משקף את מעלת נפשו המושלמת של אברהם אבינו ע"ה.

ובעניין זה אזכיר את אימי מורתי ע"ה (ביום חמישי כג' מר חשוון ימלאו 12 חודש לפטירתה) שאחת המעלות הנפלאות שהיו בה הייתה מעלת ההשכמה והזריזות.

אבא ע"ה היה מתפלל שנים במניין פועלים מוקדם ויוצא לעבודת יומו כפועל ב'סולל בונה'. אימא הייתה משכימה קום הרבה לפניו ע"מ להכין לו את כוס הקפה לפני התפילה, לא לפני שהייתה מושיטה את ידה ומנשקת את כל מזוזות חדרי הבית, לאחר מכן יוצאת לנקות את בית הכנסת, מדליקה נרות לצדיקים, עוברת למכולת לקניית לחם טרי ומצרכי מזון, חוזרת ומספיקה להכין לאבא ע"ה ולילדים יבלח"ט כריכים לעבודה ולבתי הספר.

ואפילו בשבת קודש הייתה משכימה ומוזגת לאבא ולנו הבנים את כוס הקפה הטריפוליטאי הכל כך מיוחד (שהיא עצמה הייתה טוחנת לבד) לפני הליכתנו לתפילת שחרית.

כאשר הייתי חוזר (או מי מהילדים או הנכדים) לעיתים מאוחר בלילה, אם זה מהשיבה או מטיוול, שיעור וכיו"ב היא הייתה קמה בזריזות ממיטתה לקבל את פנינו ולשאל 'אתה רעב? צמא? חסר לך משהו? בא תאכל את הקעקות (עוגיות) שהכנת'...

ועליה נאמר בגמרא (ברכות יז', א') 'נשים במה זוכות לחיי עולם הבא? שמביאות את בניהם לבית הכנסת ושולחות את בעליהן לבית המדרש וממתינות לבואם...'

'רבות ננות צעו חיל ואת צלית צל כולנה'

יהי שנזכה גם אנחנו ללכת בדרכיה הנפלאות ונקנה את מידת הזריזות לכל דבר שבקדושה...

ה' יזכנו, אמן! שבת שלום ומבורך!

האם הקב"ה שינה מדברי שרה או לא שינה? ובכן, תלוי כיצד אנו מפסקים את דברי שרה:

אפשרות א': 'אחרי בלותי הייתה לי עדנה? ואדוני זקן' שרה אומרת שיש שתי בעיות: **א'** אני זקנה ואין לי אפשרות ללדת. **ב'** ואדוני זקן. ואם כן, הרי שהקב"ה לא שינה כי הוא אמר את מה ששרה אמרה שהיא זקנה. ואם כן, אסור לשנות כי זה שקר. ויוצא שיעקב שינה ללא היתר ומכאן שיעקב אבינו מת.

אפשרות ב': 'אחרי בלותי הייתה לי עדנה, ואדוני זקן' שרה ראתה שפתאום חזר להיות לה אורח נשים והיא מצהירה 'אחרי בלותי אכן הייתה לי עדנה' וכל הבעיה כעת זה 'ואדוני זקן'. ואם כן, הקב"ה שינה כי הוא טען ששרה אמרה 'ואני זקנתי'. ואם כך מותר לשנות. ויוצא שיעקב שינה בהיתר ומכאן שיעקב לא מת.

אבל איך נדע מהו הפירוש הנכון?

ובכן, הדבר תלוי בהבנת פסוק נוסף: 'אברהם אומר לאורחים (יח', ה) 'ואקחה פת לחם וסעדו לבכם' ומאיך הוא אומר (יח', ו) 'לושי ועשי עוגות'. ומדוע לא לחם? יש מפרשים (רש"י פסוק ח' ועוד) 'לפי שפרסה נידה ונטמאה העיסה'. ולכן שרה הבינה שהיא כבר לא זקנה. ואם כך הקב"ה שינה. ויוצא שיעקב אבינו לא מת.

אבל יש מפרשים שאברהם ציווה 'לושי ועשי עוגות' לפי שהיה פסח ולכן שרה הכינה 'עוגות מצות' ולפי זה היא לא פרסה נידה. ולכן היא אמרה שגם היא זקנה. ואם כן הקב"ה לא שינה ויעקב אבינו מת.

ואיך נדע מהו הפירוש הנכון?

הכתוב אומר (פס' ח-ט) 'והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו: ויאמרו אליו איה שרה אשתך' דעה אחת אומרת 'ויאכלו ויאמרו' מלמד שבירכו ברכת המזון (ואח"כ אמרו) אבל אין איסור להסיח בשעת הסעודה.

ודעה אחרת אומרת 'ויאכלו ויאמרו' מלמד שאין מסיחין בשעת הסעודה' ולכן חיכו עד סיום האכילה.

לדעת ה'מאן דאמר' שהם בירכו ברכת המזון, מותר להסיח בסעודה. ויוצא שהם אכלו לחם (כי בירכו ברהמ"ז), ואם כן, שרה לא פרסה נידה (כי יש לחם). ולכן היא סברה שהיא זקנה. והקב"ה לא שינה. ולפי זה יעקב אבינו מת.

ולדעה השנייה שהם חיכו לסיום האכילה כי אין מסיחים בשעת הסעודה, נמצא שהם לא בירכו ברכת המזון כי אכלו עוגות (מצות). ואם כן, שרה פרסה נידה. והיא הבינה שהיא כבר לא זקנה. והקב"ה שינה. ויעקב אבינו לא מת.

וכעת הכל יובן בסיעתא דשמיא כדלקמן:

כאשר ראה רב יצחק שרב נחמן מבקש ממנו לומר דברי תורה בתוך הסעודה, הוא הבין שרב נחמן סובר שמותר להסיח בסעודה. ומה שנאמר 'ויאכלו ויאמרו' זה בא לומר שהם בירכו ברכת המזון ואחר כך אמרו, אבל אין איסור להסיח בסעודה. ואם כן, יוצא שהם אכלו לחם, ושרה לא פרסה נידה. והיא סברה שגם היא זקנה. ואז הקב"ה לא שינה. ויעקב אבינו מת.

יוצא שמי שסובר ש'אין מסיחין בשעת הסעודה' סובר ש'יעקב אבינו לא מת' ומי שסובר שמותר להסיח סובר שיעקב מת. ולכן ידע רב יצחק שרב נחמן לא מכיר את החידוש שיעקב אבינו לא מת.

חוק המעלה

לעילוי נשמת: / אמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל - יעקב בן רבקה ז"ל / יונה בת שולמית ז"ל - רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלאת: / דקל מלכה - להעלחה בכל / אורי ישראל - רפואה שלימה / אדיר בן רוינה - רפואה שלימה / אהרון בן מסעודה - רפואה שלימה / אברהם בן רחל - לברכה והעלחה / אורי כהן - לברכה והעלחה / מאיר רחמים בן מוזל - לברכה ונחת